

Danielpa Qillqan — Pachak Isqunniyuq##

Profeciapa Kimsa Kutin Churakusqanta Qhawaq Rikuchiy: Apocalipsispa Isqon Kaq Capitulonpa Profético Significadunwan Kunan Pacha Reformatorio Kuyuriyninpa Significadunmi

Jeff Pippenger
2024-03-01

Apocalipsis qanchis pusaqniyuq t'aqapi isqon kaqpa ñawpaq kuskanmi pichqa kaq cornetata reqsichin, chaymi ñawpaq ay kaq; chay t'aqap qhepa kuskanñataq soqta kaq cornetata reqsichin, chaymi iskay kaq ay kaq. Iskay cornetas sut'inchasqa, rikch'arisqa hinam 1843 watapi hinallataq 1850 watapi ñawpaq pioneroq cuadro-ninkupi qillqasqa kanku. Daniel chunka hukniyuq t'aqapi qhepa soqta versiculonkuna 1989 watapi pacha tukukuypi kicharisqa kaptin, Unión Soviética urmaqtin, pachayachiy musuqchasqa kuyuy pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa qallarín.

1989 watapi reqsichisqa cheqaqkunam ukhupi karqanku Bibliapa historiampi hatun allinchay kuyuykuna, hinaspataq llapallanmi hukninwan huknin tupaq parallelopi purirqanku. Llapa profetakunam, chayrayku sapa huk sagrado historiapas, sagrado allinchay kuyuykunatapas yupaychaspa, qawachin qhepapi hatun allinchay kuyuyta, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapaq, mayqinchus kikinmi kinsa kaq angelpa atiyiniyuq kuyuywan. Sellay ruray qallariqtin, chayllataq qhapaq qhipa para chhiqchiy pasaypas qallarimun. 1989 watapi allinchay kuyuykunapa kichasqa mana pakasqa kaynin, chaymanta 1992 watapi Daniel chunka hukniyuq qhelqapa qhipa suqta versokunapa kichasqa mana pakasqa kaynin qatipasqa, paqarichirqa huk sayariy pacha-ta, imaynan sapa kuti musuq hinaspa kunan pacha cheqaq mana pakasqamanta kicharisqa kaptin pasakun chayhinata.

Daniel chunkaq qhipa suqta versiculonkunapa cheqaq kaqninman hark'akuypi, Señorqa kicharirqa cheqaq yachachikuyta: Roma paganaq profetiku historian, Roma papalpa profetiku historianwan huñusqa, iskay testigokunapi sayachisqa hina, reqsichin kunan pacha Romaq profetiku historanta. Profeciapa kimsa kuti rurasqa mañakuyninpa kamachikuynin reqsikurqa, hinaspataq chaymanta pacha pantasqakunamanta amachanakupaq, cheqaq kaqta reqsinapaq hinaspa sayachinapaq llamk'achikurqa. Chay kamachikuykuna, sapa reforma liniapaq wakin reforma liniakunawan parallelon kasqanta sayachiq, hinaspa profeciapa kimsa kuti rurasqa mañakuyninwan tupaq kamachikuykuna, kikinchiqpa sayachisqa kamachikuykunapa urqun rumi-hina tiyanakurqa kinsa angelpa kuyuy, imaynachus Millerita historiapi sayachisqa, llamk'achisqa, hinaspa qillqasqa kamachikuykunawan unanchasqa karqa chay hinallataq.

Profeciapa kimsa kuti churakuyninqa, kamachiy hina, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa kuyukuyninpaq kichasqa karqa, paykunaqa qhipa paraq kuyukuyninmi kanku, hinaspa kimsa kaq ayparikuy Islamqa qhipa paraq willakuyninmi. Profeciapa kimsa kuti churakuyninpa kamachiyinpa Judá ayllumanta León nisqawan reqsisqa karqa, allinta ñawpaqta, manaraq kimsa kaq ayparikuy Islamqa 11 septiembre 2001 p'unchawpi historiaman chayamuchkaptin, payqa

munarqa qhipa p'unchawkunapi llaqtan runakuna aswan facilta reqsichun chay willakuyta, mayqinchus kimsa kaq ayparikuy chayamunanta rikuchirqa, imaynachus payqa Jeremíasqa ñawpaq ñankunaman llaqtanta kutichirqa.

Pusaq ñawpaq yachakunaqa pichqa kaq, suqta kaq trompetakunamanta yuyayta, Apocalipsis qanchis ñiqi isqun kaqpi churakusqanta, Apocalipsis libro ukhupi kaq pasaje hina yachasqaku, may allin sinchitawan sut'itawan historiapaq yanapasqa kasqanta. Uriah Smithqa Apocalipsis isqun ñiqi qhawayninta qallarín Keith historiadorpa siminkunawan chay kikinta nispa.

“Kay trompetapa sut'inchayninpaq, yapamantaqmi Mr. Keithpa qillqasqankunamanta huktawan hurqusun. Kay qillqaqa cheqaqtapunin nin: ‘Manan yaqapas huk kaq Apocalipsispa imayna rakhuyinmanta qhawariqkunapura chayhina hukllachasqa rimay kanchu, pichqa kaqta suqta kaq trompetakunata, ichaqa ñawpaq kaqta iskay kaq llakikuyninkunata, sarracenokunaman turkokunamanpas tupachispa churaymanta. Chayqa ancha rikch'ariqmi, mana sasachu pantasqa unanchaypaq. Sapa hukninta reqsichiq huk iskay versícukunallamanta aswanqa, Revelación nisqapa isqun kaq capítulo llapanmi, kуска rakisqa hinalla, iskayninmanta willakuyninwan hunt'asqa kashan.’” Uriah Smith, Daniel and Revelation, 495.

Ñawpaq kaq hukñiqin, iskayñiqin llaqakuykunapa capítulo rakiyqa rak'inmi ñawpaq llaqakuypa historianta, Muhammadwan sut'ichasqa kasqanta. Chayqa allpapa mayninpi churakusan ima historian Alexander Keith “sarracenos” nisqanman hina, maytataq kunan p'unchawpi Arabia niswan. Iskay kaq llaqakuypa historiantaq, Osman Iwan sut'ichasqa kasqan, Turquíapi allpapa mayninpi churakusan, mayman historianqa “turcos” nispa reqsichin. Ñawpaq llaqakuypa historiaqa Arabia llaqtapi churakusqa, hunt'akusqataq karqan, Islamwan Muhammadpa paqarin llaqtanpi. Iskay kaq llaqakuypa historiaqa Turquía llaqtapi churakusqa, hunt'akusqataq karqan, Imperio Otomanopa paqarin llaqtanpi.

Ñawpaq ñak'ariyqa historianninqa reqsichin huk maqanakuyta Roma llaqtapa contranpi qispisqa maqanakuyuq runakuna rurasqanta, paykunapura hukllata tinkuchiq alianza kasqaqa Islam sutiyuq religionllam karqa. Iskay ñak'ariyqa historiannintaq reqsichin huk maqanakuyta Roma llaqtapa contranpi, huk organizasqa religionwan, estadoq atiyinwan kуска purisqanta, chaytataq Caliphate nispa sutichanku. Mayqin kasqanman hina, Mohammedwan rikuchisqa historiapi Roma llaqtapa contran qispisqa maqanakuy chaychu karqa, utaq Ottmanwan, utaq Imperio Otomanowan rikuchisqa organizasqa maqanakuy chaychu karqa, maqanakuy rikch'ayninqa karqa usqhaylla, mana suyasqa hinalla atacay. Manam chayqa huk maqanakuychu karqa llaqa soldadokunata kikin llimp'i uniformehiwan pachallispa, chaymantataq soldadokunata huk siqiyman organizaspa, hinaña ñawpaqman purichispa balakunapa ninaman haykuchiy, imaynachus chay pacha militar costumbren karqa, chay hina. “Assassin” simiqqa Islampa maqanakuy rikch'ayninmanta hamun, usqhaylla mana suyasqa hinalla maqaymanta, aswan achka kuti atacanapaq hamuq runapa wañuyninwanpas tukukuq.

“Assassin” nisqa simiqqa árabe simimanta hamun, “hashshashin” nisqamanta; chayqa “hashish” nisqamanta hamun, mayqin simipi “hachís” utaq “cannabis” nisqapaq. Kay sutichasqa qallariypiqa chawpi inti llaqtakunapi, pacha chawpi watakunapi, Nizari Ismaili musulmánkunapa pakasqa

hinallataq fanáticokuna huñusqanta sutichaypaqmi apasqa karqan. Kay huñusqapi kaq runakunaqa mana lliwpa ruwanakunawan, achka kuti wañuchiq hinalla políticapi wañuchiykunawanpas reqsisqa karqanku, chaykunawanmi munasqankuta chayachiq karqanku. Nisqanku hinam, wakin kutipiq misionninkupaq wakichikunankupaq hashish mikhuysa utaq upyayta ruwasqanku; chaymantaq inti chinkay llaqtakunapi “hashshashin” utaq “assassins” nisqa sutichaq rikhurirqa. Assassinkunaqa pacha chawpi watakunapi llamk’arqanku, aswanraq Persiawan Siria llaqtakunapi, chay pacha políticapi ch’aqwaykunapi hinallataq wañuchiykunapi ancha allin riqsisqa llamk’ayninta ruwaspa. Qhipamanmi “assassin” nisqa simiqqa Europa simikunaman yaykurqa, maypichus aswan hatun yuyaypi políticapi utaq sut’inchasqa wañuchiykunata ruwachiq runakunata sutichaypaq hap’isqa karqan.

Kay llaki maqanakuyqa kimsa “ay” nisqakunap ancha importante profetico rasgonmi, imaraykuchus Islampa profetico ruwananqa maqanakuyta paqarichiymin. Islamqa huk símbolollaña kaspaa llaqanpi maqanakuywanmi tupaq; hinaspa Apocalipsis isqon capítuloqa, ñawpaq kaq hinaspa iskay kaq “ay” nisqakunapi Islamqa paykunaq maqanakusqankuta rikuchiq ejemplon. Paykunaq maqanakusqankuqa Apocalipsis libropin reqsichisqa kachkan, naciones nisqakunata phiñachiq ruwanakuspa, prueba pacha tukukunankama ñawpaqta.

Hinallataq llaqtakuna phiñakurqanku, hinaspa qanpa piñakuyniyki chayamunña, wañusqakunapa pacha chayamunña juzgasqa kanankupaq, hinaspa sirviqniykikunaman, profetakunaman, santokunaman, sutyikita manchakuqkunamanpas, huch’uypas hatunpas, premiota qonaykipaq; hinaspataq kay pachata usuchiikunata usuchinaykipaq. Apocalipsis 11:18.

“llaqtakuna”qa “piñachisqa” kanku, Diospa phiñakuynin hamunankupaq ñawpaqta, chaymanta Diospa phiñakuyninqa, Apocalipsis libropi rikuchisqa hina, qanchis qhepa plágakunami, runapa probaciónnin wichq’akusqa p’unchawpi hamuqkuna. Chay versículopi kinsa señalkuna kanku: llaqtakunapa piñakuynin, Diospa phiñakuynin, hinaspa wañusqakunata juzganapa pacha. Kaypi rimarisqa wañusqakunapa juicioqa mana 1844 watapa octubre 22 p’unchawpi qallarisqa wañusqakunapa investigativo juiciochu, aswanqa waranqa watayuq milenio ukhupi pasaq mana allin wañusqakunapa juicio. Hermana White sut’ita rimarin kay versículopi kinsa señalkuna sapaqlla kasqankuta, hinaspa versículopi kasqa hina chay ordenllapi pasanankuta.

Rikarqanimi rikurqaniña llapallan nacionkunapa piñakuynin, Diospa phiñakuynin, hinaspa wañusqakunata juzganapa pachapa sapankama, sut’inchasqa, hukmanta huk qatiq kasqankuta; chaymantapas rikurqani Miguel manaraq hatarimusqanta, hinaspa chay mana hayk’aqpas kasqa hina ñak’ariypacha manaraq qallarisqanta. Kunanqa nacionkunaqa piñakuchkanku; ichaqa Hatun Sacerdoteyku Santuario ukhupi llamk’ayninta tukuruptinmi payqa hatarinqa, hayni p’achakunata churakuq, hinaspataq qhepa qanchis plaga nisqakuna uraykachasqa kanku.

“Rikurqani tawa angelkunapa tawa wayrakunata hark’anqaku Jesúsqa santuariopi ruraynin tukukunankama, chaymantataq qhepa qanchis plagas hamunqaku.” Early Writings, 36.

Islam nisqankam Bibliaq qhipa qillqasqanpiqa llaqa nacionkunata phiñachiy, chaytaq maqanakuywan ruwanku. Islam nisqankam Bibliaq ñawpaq qillqasqanpiqa kay pachapi sapa runaq

makin Islampa contranpi huñunankupaqmi, Ismael hina rikuchisqa.

Hinaspan Señorpa angelnin payta nirqan: “Qhawariy, wiksayuqmi kanki, churitataq wachanki, sutinmanmi Ishmael nispa churanki; Señorqa llaquykita uyarirqanrayku. Payqa sallqa runa hina kanqa; makinqa llapa runakunapa contranpi kanqa, llapa runakunapa makintaq paypa contranpi kanqa; llapa wawqi-panankunapa ñawpaqenpitaq tiyanqa.” Génesis 16:11, 12.

Simi “maki,” huk unancha hinaqa, llapa Bibliaq unanchankuna hina, maypi kasqanman hina achka yuyayniyuq kayta atin. Aswanmi “maki,” Bibliaq profecíanpi unancha hina, maqanakuyq unanchan. Hebreo simipi “salvaje runa” nisqaman tikrasqa simiqa Arabia llaqtapi sallqa asnoq sutinmi, chaymi achka ancha importante profético nisqakunata apamun, chaykunamanta hukninqa kay: Arabiaq asnonqa Equidae ayllu animalakunamanta hukninmi, caballo hina. Apocalipsis isqun ñiqin capítulo pi, hinallataq Habacucpa ishka sagrado gráfico nirqankupi (1843 hinallataq 1850 watakunapi pionerokunaq gráficosninkupi), caballoqa Islam nisqaq kimsa ay qechuykunapi maqanakuyta rikuchiq unancha hina llamk’achisqa. Islam nisqaq ñawpaqpas qhipa mencionsinqa, Génesis libropi hinallataq Apocalipsis libropi rikuchisqa hina, Islamta Equidae ayllu unanchawanmi reqsichin (asno utaq caballo), iskayninkutaq kallpawanmi resaltan Islamq ruwananqa “sapa runaman” (nacionkunaman) maqanakuy apay kasqanta.

Apocalipsis qillqapi, NUEVE kaq capítulo, ONCE kaq versículopi, Islampa kaynin sut’inchasqa kachkan, imaraykuchus profecíapiqa kayninqa sutipi rikuchisqa kachkan. Islamta kamachiq reyninman qusqa sutiqa Génesis qillqapi Islammanta ñawpaq kaq rimariyman rikch’akun, maypichus qillqasqa kachkan Ismaelpa kaynin utaq espiritunqa “llapa wawqenkunapa ñawpaqenpi tiyanqa” nispa. Llapa Islamta kamachiq reyqa Ismaelpa espiritunmi (paykunapa reynin), paypa makinmi “sapa runapa contranpi” kachkan.

Hinaspan rayku huk reytan karqan paykunapa hawanpi, chayqa uku mana tukukuq wayqupa angelninmi karqan; paypa sutinqa hebreo simipi Abadón nisqam, ichaqa griego simipi sutinqa Apolión nisqam. Apocalipsis 9:11.

Rimaykuna Testamentopi, hebreo simikunawan rikuchisqa kaqpi, icha Musuq Testamentopi, griego simikunawan rikuchisqa kaqpi, islam nisqa religionpa qatikuqkunapa hawanpi kamachiq kaq carácter nirqanku Abadónman otaq Apoliónman, mayqenpas “wañuyta hinaspa chinkachiyta” niyta munan. Wañuy hinaspa chinkachiymi Islampa carácter ninqa, Ñawpaq otaq Musuq Testamentokunapi rikuchisqa kaptinpas. Espiritupa sapaq característicasninkuna, mayqanmi sapa Islam qatikuq ukhupi kamachin, asno otaq caballo nisqa símbolowan tinkuchisqa, iskayninmi Islammanta ñawpaq hinaspa qhipa willakuykunapi tarikunku. Kay iskay profético atributosnisqakunaqa Alpha hinaspa Omegaq sello-nintam apanku. Hermana White, huk pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata kawsariq hamuq willakuyta kimsañiqin angelpa atiyniyuq soldado hinata riqsichispa, kay hinatan nin:

“Angelkunan chay tawa wayrakunata hapiykachkan, piñakudu kaballohina rikuchisqa, kacharikuyta munaspa p’itirikuyta, hinallataq llapa kay pachapa hawanman kallpaspay puriyta, ñanninpi wañuyta chinkachiytawan apamuspalla.”

“¿Puñurqachu wiñay pacha kayman qayllapi? ¿Upallachu, chiri, wañusqa hina kasunman? ¡Ay, imaynataraq iglesiankunapiyuq kachwan Diospa Espiritunpas samayninpas llaqtanman phukusqa, paykuna chakinkunapi sayaripa kawsanankupa! Rikuyta munanchik ñanqa k’ullku kasqanta, punkuqa kichki kasqanta. Ichaqa chay kichki punkuta pasaspanchikqa, anchuyninga mana ima tupuyoqchu.” Manuscript Releases, volumen 20, 217.

Tawa pachak wayrakunaqa hap’isqa kashanku pachak tawa chunka tawayoq waranqa tawa pachak chunka tawayuqkunapa sellakusqan pacha, chay tawa wayrakunaqa huk “phiñasqa caballo” nisqami, mayqenchus “wañuyta, thuñichiytawan ñanninpi apamun.” 2001 watapa setiembre killapa chunka hukniyuq p’unchawninpi, kimsakaq ay nisqaqa profetapa willakusqan historiaman chayamurqa, “wañuyta, thuñichiytawan” apamuspa; chayhinaqa “llaqtakunata phiñachispa,” espiritualmente hatun sumaq allpata maqasqanrayku “hukllapi mana suyaykusqa hina.” 2023 watapa octubre killapa qanchisniyuq p’unchawninpi, kimsakaq ay nisqaqa “wañuyta thuñichiyta” ñanninta qatirqanmi, chayhinaqa astawanraq “llaqtakunata phiñachispa,” cheqaq hatun sumaq allpata maqasqanrayku “hukllapi mana suyaykusqa hina.” Ñawpaq mana suyaykusqa maqayqa pachak tawa chunka tawayoq waranqa tawa pachak chunka tawayuqkunapa sellakusqan tiempom qallariyninta señalarqa, chayraq 2023 watapa octubre killapa qanchisniyuq p’unchawninpi kaq maqayqa sellakusqan tukukuypa tiempo nisqapa, utaq “watay tukuchiy” nisqapa, qallariynintam señalan. ¿Wiñay pachapa kayninman chaylla patapi kashaspanchu puñusunchik?

Iskay ishkaq sagrado pionero gráficopi, ñawpaq kaqwan iskay kaq ay ayllukunaq Islamninga sut’inchasqa rikuchisqa kachkan, maqanakuy caballonkupi puriq islamik soldadokunawan. Ñawpaq kaq aylluq maqanakuy caballonpi siqaq runaqa, iskay ilustracionkunapipas, huk lanzata apachkan; hinaspa caballoq siqaqninga, iskay kaq aylluta sut’ichaq, huk rifleta disparachkan. Kay sapanchasqa chiqapmi sut’inchasqa kachkan Apocalipsis isqon kaq capitulopi, imaraykuchus iskay kaq aylluq historiampi gunpowder rurasqa karqa hinaspa ñawpaq kutipi maqanakuypi llamk’achisqa karqa. Apocalipsis isqon kaq capitulomanta chunka qanchisniyuqmanta chunka isqonniyuqkama versículokunamanta rimaripa, Uriah Smith kay hinata qillqarqan:

Kay willakuypa ñawpaq kaqninman hina, kayqa chay caballopipi puriq runakunapa rikch’akuyninmanmi rikuchinman. Nina, llimp’ita rikuchispa, puka llimp’ipa rantinmi sayan, imaraykuchus “ninahina puka” nisqa rimayqa sapa kuti rimanapaqmi kashan; jacinto, icha hyacinth, anqaspa; azufre-taq q’illu llimp’ipaq. Chay llimp’ikunaqa ancha aswanmi kay guerrero runakunapa p’achankupi qhawarikurqan; chayrayku, kay qhawariyman hinaqa, kay willakuyqa chiqapta tupapunmanmi Turquía llaqtapa soldadokunapa uniformenwan, mayqinchus achka puka, icha escarlata, anqas, q’illu llimp’ikunamanta rurasqa karqan. Caballokunapa umankunaqa leonkunapa umankunaman rikch’akuq karqan, kallpanta, sonqoyuq kayninta, mancharinapaq sinchi kaynintapas niqninpaq; chay versiculopa qhepa kaqninri mana iskayrayaypaqmi guerra ruwaypi pólvora-ta, armas de fuego ta ima llamk’achiyta rimashan, mayqinkuna chay p’unchaykunaqa musuqlla churasqa karqan. Imaraykuchus Turcokunaqa caballopipi tiyaspalla armas de fuego ta dispara kanku, karu qhawaqpaq hinaqa ninapas, qosñipas, azufrepas caballokunapa siminkunamanta llusqsimuq hina rikuringa, imaynatachus kуска churaska láminapi rikuchisqa.

«Turkakunaq armas de fuego nisqakunata Constantinopla contra campañankupi llamk'achisqanmanta, Elliott (Horae Apocalypticae, Vol. I, pp. 482–484) kayhinata rimarin:—“‘Ninaman, q'usñiman, asnakuy azufreman' nisqamanmi, Mahomaq artilleríanman hinallataq armas de fuegoman, runakunaq kimsa kaq chiqnin wañuchisqa kaynin, chayri Constantinopla hap'isqa kaynin, chaymanta qhipamanqa imperio griegoq tukukuyninpas, hayk'asqa karqa. Kunanqa chunka hukniyuq pachak watakuna aswanpas pasarqaña Constantinoq sayariyninmanta pacha. Chay watakuna puriyninpi, godokuna, hunokuna, avarokuna, persiakuna, búlgarokuna, sarracenokuna, rusokuna, hinallataq chiqaqtapuni otomano turkokuna kikinkupas, awqanakuspa maqanakurqanku utaq muyuriqta hark'arqanku. Ichaqa fortificaciónninkuna paykunapaqqa mana atipay atina karqachu. Constantinoplaq kawsayninqa qhipakurarqa, chaywan kuskataq imperio griegopas. Chayraykun Sultán Mahomaq llakikuynin hatun karqa chay hark'ayninta anchuchiqa tariyta. ‘¿Atinkichu huk cañonta rurayta,’ nispa tapurqa cañon ruraq, payman saqirimuq runata, ‘Constantinoplaq perqanta urmachinapaq aypaq hatun kayniyuqta?’ Chaymantataq Adrianópolis fundición sayarichisqa karqa, cañonkuna qollpisqa karqa, artillería waqaychasqa karqa, chaymanta muyuriqta hark'ay qallarikurqa.”»

“Ancha sum qhawasqa kananpaqmi tiyan, imayna Gibbonqa, Apocalyptic profecía-pa mana yuyasqa comentador kasqanrayku sapa kuti, kay musuq guerra rurana-hinata llimp'iyninpi ñawpaqman churamun, griego imperio-pa qhipa llakikuy tukukuyninmanta rimarikuyninpi, sumaq simipi ch'iqchiqta qillqasqanpi. Chaypaq wakichispaqa, gunpowder-pa chayraq rurasqa musuq invento-ninpa willakuyninta qun, ‘salitre, azufre, hinaspa k'ullu t'anta uchkhuan chaqrusqa mezcla' nisqapa; willallataqmi ñawpaq uso-ninmanta Sultan Amurath-pa makimpi, hinaspataq, ñawpaqpi nisqa hina, Mahomet-pa Adrianople llaqtapi aswan hatun cañonkunata rurachisqan foundry-ninmantapas; chaymantataq, muyuy usqhayta asedionpa puriñinpi kikin, imayna ‘lanzakunapa hinaspa flechakunapa volley-ninkuna qosqakusqaqa mosquete hinaspa cañonkunapa q'usñinwan, unquyninwan, nina-ninwan kуска kasqa;’ imayna ‘turco artillería-pa suni orden-ninpa perqakunaman rikt'achisqa karqa, chunka tawa batería-kuna huk kuti trueno hina qaparispalla aswan yaykunapaq kaq cheqakunata maqaspa;’ imayna ‘fortificaciónkuna, unay watakuna awqanakuy kallpaman sayasqa kaqkuna, otomano cañonkunawan llaqa ladomanta urmachisqa karqa, achka p'akikuna kicharisqa, hinaspa San Romanus punku qayllapi tawa torre-kuna allpaman kikinachisqa;’ imayna, ‘lineakunamanta, galera-kunamanta, hinaspa chaka-manta, otomano artillería llaqa ladomanta trueno hina qapariptin, campamento hinaspa llaqta, griegokuna hinaspa turcokuna, q'usñi phuyupi muyurisqa karqaku, chaytaqa romano imperio-pa qhipa kacharikuynin icha chinkachikuyninllañam qichuyta atinman karqa;’ imayna ‘iskaychasqa perqakuna cañonkunawan ñuñisqa rumikuna qutuman tukusqa karqa;’ hinaspa imayna, qhipamanqa, turcokuna ‘p'akikuna rantiqta hatarispanku,’ ‘Constantinopla atipaykusqa karqa, imperionnin urmachisqa, hinaspa religionnin musulmán atipaqqunapa chakinkuna uraman allpapi sarusqa karqa.’ Ñoqaqa nini, allin qhawasqa kananpaqmi tiyan imayna sut'inchaywan hinaspa ch'iqchiqta Gibbonqa llaqtapa hap'iykusqanta, chayhinaqa imperiopa chinkachisqantapas, otomano artilleríaman qun. Imataq kayqa mana aswanqa ñawpaq profecía nisqanchikpa siminkunapa comentario-ninchu? ‘Kay kimsa rayku runakunapa kimsa kaqnin wañuchisqa karqa, ninawan, q'usñiwan, hinaspa azufreman, siminkumanta llusiqwan.’”

“ ‘VERSÍCULO 18. Kay kimsaqawanmi runakunamanta kimsa kaqnin wañuchisqa karqan, ninawan, q’osñiwanpas, asufriwanpas, paykunapa siminkumanta llusqisqwan. 19. Paykunapa atiyñinqa siminkupim kashan, chupanpipas; chupaninkurí mach’aqwayhinam karqanku, umayuq, chaykunawanmi nanachinku.’ ”

“Kay versículukunaqa rikuchinku wañuy apaq ruwayta musuq maqanakuy laya yaykuchisqanpaq. Kay agente-kunawanmi,—pólvora, nina armas, hinaspa cañón-kunawan,—Constantinopla tukuyllapi atipaykusqa karqa, hinaspataq Turco-kunapa makinman qusqa karqa.” Uriah Smith, Daniel and Revelation, 510–514.

Qatiqasunmi kimsa ñak’ariymanta yachayta qatig qelqapi.

“Qayna tutaq puncha tuta puñuymanta rikcharirqani llaqa sonqoypi hatun qhipiywan. Ñoqaqa huk willakuyta qespichkarqani wawqinchiskunaman paninchiskunamanpas, chayqa karqan huk willakuy willakuywan yachachiywan ima, wakin runakunapa rurasqankumanta, paykuna pantasqa yuyaykunata oqarispa Diospa Santo Espiritunta chaskiy kasqanmanta, hinallataq runa yanapakuykunawan imayna llamk’asqanmanta.”

“Noqaman yachachisqa karqani, 1844 watapi pacha pasasqanmanta qhipaman ñoqayku tinkusqayku hina fanatismo kaqmi yapamanta ñoqanchik ukhupi hamunqa kay willakuypa tukuynin p’unchaykunapi, hinaspataq kay mana allin kaqta kunanpas chay hinalla sinchita sayachinanchik kasqanta, imaynatachus ñawpaq kausayniykupi chaywan tinkurqayku hina.

“Hatun, llakikuywan hunt’asqa hatun ruraykunapa punku punkullapin sayashanchik. Willakuykunakqa hunt’akuchkanñam. Janaj pachapa qillqasqa librukunapin mana yachaykusqa, ima pasakusqankunapas allin reqsisqa historiakuna qillqasqa kachkan—chay ruraykunaqa nirqanku, Diospa hatun p’unchaynin manaraq chayamuchkaptin pisi tiempollaña ñawpaqman rikhurinanpaq kasqanta. Kay pachapi llapan imapas mana takyasqa kasqallapim kachkan. Suyukunaqa phiñasqas kachkanku, hinaspataq hatun alistakuykuna maqanakuyupa ruwasqaña kachkan. Suyuqa suyu contra yuyaychakuchkan, reinotaq reino contra. Diospa hatun p’unchayninqa ancha utqaylla qayllamuchkan. Ichataqpas suyukuna maqanakuyupa, yawar unuquypaq kallpankuta huñuchkaptinku, angelkunaman qosqa kamachikuyqa sapaqllaraqmi kallpanpi kachkan: Diospa kamachinkunata urqunkunapi sellasqakuna kanankama tawa wayrakunata hark’anankupaq.” Selected Messages, libro 1, 221.